

20 Οκτωβρίου, 1994

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/σπής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ (ΑΡ. 2),

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση. Αρ. 156/94)

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου — Δεν μπορεί το ακυρωτικό δικαστήριο να τροποποιήσει ή και αντικαταστήσει την προσβαλλόμενη πράξη.

Διοικητική Πράξη — Εκτελεσιτότητα — Ορισμός — Εκτελεστή η πράξη καθορισμού συντάξεως — Συντάξεις — Ο περί Συντάξεων Νόμος, Κεφ. 311, όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 2 του περί Συντάξεων (Τροποποιητικού) Νόμου (Ν. 2/86) — Άρθρο 2(1) — Η έννοια του όρου “Ετήσιος βασικός μισθός” — Δεν περιλαμβάνει τον 13ο μισθό ούτε την αμοιβή για υπερωριακή εργασία. 5 10

Ερμηνεία — Η ερμηνευτική αρχή επί νομοθετημάτων in pari materia — χρήση της προς εξεύρεση της έννοιας του όρου “βασικός μισθός”.

Ο αιτητής ήγειρε με την προσφυγή του κυρίως το ζήτημα κατά πόσον οι συντάξεις απολαβές περιλαμβάνουν τον 13ο μισθό και την κατ' αποκοπή υπερωριακή αποζημίωση, (την καταβαλλόμενη σε τελώνες και Βοηθούς Τελώνες). Το δεύτερο αίτημα του αιτητή στην προσφυγή καλούσε το Δικαστήριο να διακηρύξει την ορθή μέθοδο υπολογισμού της σύνταξής του. 15 20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή αποφάσισε ότι:

1. Ο δικηγόρος της Δημοκρατίας με προδικαστική ένσταση ζήτησε απόρριψη του δεύτερου αιτήματος της προσφυγής γιατί εκφεύγει των ορίων του Άρθρου 146 του Συντάγματος, το οποίο περιορίζει τη δικαιοδοσία και κρίση του δικαστηρίου σε επικύρωση, ολική ή μερική, της διοικητικής πράξης ή παράλειψης ή την ακύρωσή της. Δεν μπορεί όμως το ακυρωτικό δικαστήριο να τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη ή να την αντικαταστήσει με άλλη.

5

Κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες το αίτημα δεν μπορούσε να επιτύχει. Αποτελεί κοινό έδαφος ότι το τιμαριθμικό επίδομα για το δεύτερο εξάμηνο του 1993 συνισπολογίστηκε για τον καθορισμό των ωφελημάτων. Αναφορικά με τη μισθολογική προσαύξηση διαπιστώνεται ότι πράγματι λήφθηκε υπόψη. Για τον αιτητή ισχύει η κλίμακα Α11 πλέον δύο προσαυξήσεις. Την 1/1/93 ο αιτητής βρισκόταν στη μισθολογική βαθμίδα ΛΚ4.823. Και όπως προκύπτει από το έντυπο Γεν. 60 του παραχωρήθηκε ολόκληρη η προσαύξηση του έτους για να φτάσει την επόμενη βαθμίδα ΛΚ4.975 (4.823+152).

10

15

2. Εκτελεστή είναι πράξη της διοίκησης διαμορφωτική δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων που επιφέρουν άμεσες επιπτώσεις στο διοικούμενο.

20

Εδώ η πράξη έχει εκτελεστό χαρακτήρα. Δεν αποτελεί απλή πληροφόρηση ούτε είναι η περίπτωση διεκδίκησης συγκεκριμένου χρηματικού ποσού. Είναι απόφαση αυτοτελής που διαμορφώνει και προσδιορίζει οριστικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα που εκπορεύονται από το νόμο και μπορεί να προσβληθεί από τον υπάλληλο με αίτηση ακυρώσεως.

25

3. Ο ετήσιος βασικός μισθός διακρίνεται εννοιολογικά από μισθό που είναι πρόσθετος και χαρακτηρίζεται σαν 13ος. Η χρήση ακριβώς του επιθέτου "βασικός" τον αντιδιαστέλλει από τον 13ο. Η φυσική σημασία του λεκτικού της διάταξης του Άρθρου 2(1) του περί Συντάξεων Νόμου Κεφ. 311 εκφράζει την ανομοιότητα των δύο εννοιών. Ο 13ος μισθός περιλαμβάνεται στον "ετήσιο μισθό" του υπαλλήλου αν φυσικά αυτή ήταν η βάση εκτίμησης των ωφελημάτων που πρόβλεπε ο νόμος, όχι όμως στον "ετήσιο βασικό μισθό". Κατά μείζονα λόγο η αμοιβή για υπερωριακή εργασία δεν μπορεί να ταυτισθεί με τον ετήσιο βασικό μισθό. Είναι έννοιες ετερόκλητες. Ο τρόπος υπολογισμού της δεν αλλοιώνει την αληθινή φύση της σαν αμοιβής για υπερωριακή απασχόληση.

30

35

40

Η ερμηνευτική προσπάθεια θα μπορούσε να επεκταθεί και σε νομοθετήματα *in pari materia* εκείνα, δηλαδή, που ρυθμίζουν το ίδιο ή ανάλογο θέμα. Κατά τη γενική αυτή αρχή είναι νόμιμο να ερμηνεύ-

εται ομοίως παρόμοιος όρος ή έκφραση σε νόμους *in pari materia*. Η σημασία του όρου "βασικός μισθός" που δίνει το Άρθρο 2 του Περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξηση Μισθών και Συντάξεων) Νόμος του 1990, (Ν. 201/90), επιβεβαιώνει την ορθότητα της ερμηνείας με βάση τον κανόνα που εφαρμόστηκε στο προκείμενο, που είναι γνωστή στο αγγλοσαξωνικό δίκαιο σαν "the plain meaning rule". 5

Ο ίδιος περίπου αριθμός απαντάται και σε άλλους νόμους που έκαμαν πρόβλεψη για το μισθολόγιο και τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων: βλέπε λ.χ. το Άρθρο 2 του Περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξησης Μισθών και Συντάξεως) Νόμος του 1987 (Ν. 155/87). 10

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

15

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Damianos a.o. v. C.B.C. (1987) 3 C.L.R. 848,

Δημητρίου ν. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 3029,

20

Δημοκρατία ν. Sunoil Bunkering Ltd. (1994) 3 Α.Α.Δ. 26,

Στεφανίδης κ.ά. ν. Δήμου Έγκωμης (1994) 3 Α.Α.Δ. 49.

25

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ'ων η αίτηση με την οποία κρίθηκε ότι οι συντάξιμες απολαβές δεν περιλαμβάνουν το 13ο μισθό και την κατ' αποκοπήν υπερωριακή αποζημίωση που καταβάλλεται στους κατέχοντες θέση Τελώνη και Βοηθού Τελώνη. 30

Ο αιτητής παρουσιάστηκε αυτοπροσώπως.

Α. Χριστοφόρου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ'ων η αίτηση. 35

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Ο αιτητής είναι συνταξιούχος δημόσιος υπάλληλος. Με την προσφυγή του εγείρει ένα σύντομο αλλά σημαντικό για το δίκαιο των συντάξεων θέμα. Το ερώτημα είναι κατά πόσον οι συντάξιμες απολαβές περιλαμβάνουν το 13ο μισθό. Και ακόμη την κατ' αποκοπήν υπερωριακήν αποζημίωση που καταβάλλεται στους 40

κατέχοντες θέση Τελώνη και Βοηθού Τελώνη.

5 Ο αιτητής εξήλθε της υπηρεσίας την 1/1/94 με βαθμό Τελώνη μετά από υπηρεσία 40 σχεδόν χρόνων στο Τμήμα Τελωνείων. Με επιστολή του ημερ. 3/12/93 ο Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας (καθού η αίτηση) πληροφόρησε τον αιτητή για τα συνταξιοδοτικά του δικαιώματα συναποστέλλοντας φωτοαντίγραφο του εντύπου Γεν. 60, το οποίο περιέχει τα σχετικά στοιχεία και υπολογισμούς (παράρτημα Α της αίτησης). Δεν αμφισβητήθηκε ότι η εν λόγω επιστολή λήφθηκε από τον αιτητή μετά την 14/12/93. Έτσι, έχοντας υπόψη τη χρονολογία καταχώρησης της προσφυγής, δεν υπάρχει θέμα εκπροθέσμου αυτής.

15 Η ετήσια σύνταξη του αιτητή καθορίστηκε σε £7.631,03 και το εφάπαξ ποσό σε £35.611,47. Κατά τον υπολογισμό των ποσών αυτών λήφθηκε σαν βάση εισόδημα £15.262,06. Ο αιτητής διαμαρτυρήθηκε εγγράφως διότι δεν περιλήφθηκε στις συντάξιμες απολαβές του και το τιμαριθμικό επίδομα για το δεύτερο εξάμηνο του 1993. Επίσης επιφύλαξε τα δικαιώματά του για άλλα λάθη ή παραλείψεις στους υπολογισμούς του καθού (βλέπε επιστολή παράρτημα Β της αίτησης ημερ. 4/1/94). Είναι εντούτοις παραδεκτόν ότι η διαφορά του τιμαριθμικού επιδόματος για την εν λόγω περίοδο λήφθηκε υπόψη με αποτέλεσμα τον ανακαθορισμό της σύνταξης και του χορηγήματος από 1/1/94 σε £7.790,44 και £36.355,40 αντίστοιχα.

25 Πρέπει να λεχθεί στο σημείο αυτό ότι οι συνολικές αποδοχές του αιτητή για το 1993 ανήλθαν σε £17.651,77 (βλέπε κατάσταση παράρτημα Γ της αίτησης). Το ποσό αυτό περιλαμβάνει, εκτός του βασικού μισθού, του τιμαριθμικού επιδόματος και της μισθολογικής αύξησης 20,692% και τον 13ο μισθό καθώς και την κατ' αποκοπήν αποζημίωση (£1.826,40). Ο αιτητής θεωρεί το ποσό των £17.651,77 σαν τη σωστή βάση προσδιορισμού των συνταξιοδοτικών ωφελημάτων του. Έτσι με την προσφυγή του επιζητεί ακύρωση της απόφασης ημερ. 3/12/93 που θεώρησε σαν συντάξιμες απολαβές του το μικρότερο αντί το μεγαλύτερο ποσό.

40 Υπάρχει και δεύτερο αίτημα για δήλωση του δικαστηρίου ότι τα δικαιώματα του αιτητή πρέπει να υπολογισθούν με κριτήριο το σύνολο των αποδοχών του για το έτος 1993 (£17.651). Πλέον την αύξηση αποδοχών που προήλθεν από το τιμαριθμικό επίδομα του δεύτερου εξαμήνου του 1993 και ακόμη την προσαύξηση του βασικού μισθού που αφορά στο ίδιο έτος και που είναι £152. Ο δικηγόρος της Δημοκρατίας με προδικαστική του ένσταση ζήτησε απόρριψη του αιτήματος γιατί εκφεύγει των ορίων του άρθρου 146 του Συντάγματος,

το οποίο περιορίζει τη δικαιοδοσία και κρίση του δικαστηρίου σε επικύρωση, ολική ή μερική, της διοικητικής πράξης ή παράλειψης ή την ακύρωσή της. Δεν μπορεί όμως το ακυρωτικό δικαστήριο να τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη ή να την αντικαταστήσει με άλλη: βλέπε Φ. Βεγλερή "Η συμμόρφωσις της Διοικήσεως εις τας αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας", σελ. 5 και **Δαμιανός και Άλλος ν. Ρ.Ι.Κ.** (1987) 3 Α.Α.Δ. 848, 851.

5

Θα πρόσθετα πως κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες το αίτημα δε θα μπορούσε να επιτύχει. Αποτελεί κοινό έδαφος ότι το τιμαριθμικό επίδομα για το δεύτερο εξάμηνο του 1993 συνυπολογίστηκε για τον καθορισμό των ωφελημάτων. Αναφορικά με τη μισθολογική προσαύξηση διαπιστώνεται ότι πράγματι λήφθηκε υπόψη. Για τον αιτητή ισχύει η κλίμακα Α11 πλέον δύο προσαυξήσεις. Την 1/1/93 ο αιτητής βρισκόταν στη μισθολογική βαθμίδα £4.823. Και όπως προκύπτει από το έντυπο Γεν. 60 του παραχωρήθηκε ολόκληρη η προσαύξηση του έτους για να φτάσει την επόμενη βαθμίδα £4.975 (4.823+152).

10

15

Υπάρχει και δεύτερη προδικαστική ένσταση. Αφορά τη φύση της προσβαλλόμενης πράξης. Ο κ. Χριστοφόρου υπέβαλε πως στερείται εκτελεστότητας διότι με αυτή παρέχονται στον αιτητή πληροφορίες σχετικά με τα ωφελήματά του. Και εν πάση περιπτώσει πρόκειται για υλική ενέργεια που αφορά τη διεκδίκηση χρημάτων.

20

25

Ο αιτητής χειρίστηκε ο ίδιος την υπόθεσή του χωρίς τις υπηρεσίες δικηγόρου. Μπορεί όμως να λεχθεί ότι τα επιχειρήματά του χαρακτηρίζονται από καθαρότητα σκέψης, συνοχή και γενικά κάποια δικανική ικανότητα. Αντικρούοντας την ένσταση ο αιτητής υπέβαλε ότι δεν προσβάλλει τις μαθηματικές πράξεις που αφορούν στη συνταξιοδότηση αλλά τον τρόπο ερμηνείας των σχετικών νομοθετικών διατάξεων που επηρέασε δυσμενώς τα δικαιώματά του.

30

Εκτελεστή είναι πράξη της διοίκησης διαμορφωτική δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων που επιφέρουν άμεσες επιπτώσεις στο διοικούμενο. Κατά την κλασική διατύπωση της ελληνικής νομολογίας που παραθέτει ο Στασινόπουλος "Πορίσματα Νομολογίας του Σ.τ.Ε" 1929-1959, βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της εκτελεστής πράξης είναι:

35

40

"..... η άμεσος παραγωγή εννόμου αποτελέσματος, συνισταμένου εις την δημιουργίαν, τροποποίησιν ή κατάλυσιν νομικής καταστάσεως, ήτοι δικαιωμάτων και υποχρεώσεων διοικητικού χαρακτήρος παρά τοις διοικουμένοις."

Βλέπε επίσης απόφαση *Ιωάννα Δημητρίου ν. Δημοκρατίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 3029, *Δημοκρατία ν. Sunoil Bunkering Ltd.* (1994) 3 Α.Α.Δ. 26, *Φειδίας Στεφανίδης & Άλλοι ν. Δήμου Έγκωμης* (1994) 3 Α.Α.Δ. 49.

5

Εδώ η πράξη έχει εκτελεστό χαρακτήρα. Δεν αποτελεί απλή πληροφόρηση ούτε έχουμε την περίπτωση διεκδίκησης συγκεκριμένου χρηματικού ποσού. Είναι απόφαση αυτοτελής που διαμορφώνει και προσδιορίζει οριστικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα που εκπορεύονται από το νόμο και μπορεί να προσβληθεί από τον υπάλληλο με αίτηση ακυρώσεως.

10

Κατά το άρθρο 2(1) του περί Συντάξεων Νόμου, Κεφ. 311, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 2 του περί Συντάξεων (Τροποποιητικού) Νόμου αρ. 2/86, λαμβάνεται σαν βάση σε κάθε περίπτωση του υπολογισμού των συνταξιοδοτικών ωφελημάτων δημοσίου υπαλλήλου ο ετήσιος βασικός μισθός και το τιμαριθμικό επίδομα που ισχύουν κατά το χρόνο αφυπηρέτησης. Το άρθρο 2(1), που είναι ερμηνευτικό, ορίζει ότι:

15

20

“Συντάξιμοι απολαβαί σημαίνει τον ετήσιον βασικόν μισθόν και το τιθαριθμικόν επίδομα τα οποία καταβάλλονται εις τον υπάλληλον κατά την ημερομηνίαν της αφυπηρετήσεώς του και περιλαμβάνει μόνον εις την περίπτωσιν Αστυνομικού το επίδομα καλής διαγωγής και το επίδομα αξίας και εις την περίπτωσιν Δεσμοφύλακος το επίδομα καλής διαγωγής, αλλά δεν περιλαμβάνει οιονδήποτε έτερον επίδομα ή άλλας απολαβάς οιασδήποτε μορφής.”

25

30

Είναι η θέση του αιτητή ότι εφόσον ο νόμος δεν παρέχει ορισμό της φράσης “ετήσιος βασικός μισθός” πρέπει αυτός να περιλαμβάνει τον 13ο μισθό όπως και τις αποδοχές για υπερωριακή εργασία για την οποία κάμνει πρόβλεψη το άρθρο 194 του Κεφ. 56Α (Τελωνεία) του εκάστοτε περί Προϊπολογισμού Νόμου. Κατά την αντίληψή του αυτό είναι το αληθινό νόημα της διάταξης, το οποίον προκύπτει από την εφαρμογή των κανόνων ερμηνείας ιδιαίτερα της γραμματικής μεθόδου. Η επίμαχη φράση, όπως αναφέρει, σημαίνει “το σύνολο των βασικών μισθών που παίρνει ο υπάλληλος για ολόκληρο το χρόνο μη εξαιρουμένου του 13ου μισθού” ο οποίος έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με το μηνιαίο μισθό αυξανόμενο όποτε ανεβαίνουν οι υπόλοιποι 12 μισθοί. Εισπηγείται περαιτέρω ότι η αποζημίωση είναι αναπόσπαστο μέρος του ετήσιου βασικού μισθού διότι το ύψος συσχετίζεται με τη θέση που κατέχει ο υπάλληλος και όχι με τον αριθμό ωρών εργασίας. Ένας πρόσθετος λόγος είναι ότι η αποζημίωση καταβάλλεται

35

40

για μίσθωση όλου του ελεύθερου χρόνου του υπαλλήλου.

Πολύ φοβούμαι ότι οι ερμηνευτικοί κανόνες που επικαλείται ο αιτητής δεν οδηγούν στο συμπέρασμα που επιθυμεί. Ο ετήσιος βασικός μισθός διακρίνεται εννοιολογικά από μισθό που είναι πρόσθετος και χαρακτηρίζεται σαν 13ος. Η χρήση ακριβώς του επιθέτου “βασικός” τον αντιδιαστέλλει από τον 13ο. Η φυσική σημασία του λεκτικού της διάταξης εκφράζει την ανομοιοότητα των δύο εννοιών. Ο 13ος μισθός περιλαμβάνεται στον “ετήσιο μισθό” του υπαλλήλου, αν φυσικά αυτή ήταν η βάση εκτίμησης των ωφελημάτων που πρόβλεπε ο νόμος, όχι όμως στον “ετήσιο βασικό μισθό”. Κατά μείζονα λόγο η αμοιβή για υπερωριακή εργασία δεν μπορεί να ταυτισθεί με τον ετήσιο βασικό μισθό. Είναι έννοιες ετερόκλητες. Ο τρόπος υπολογισμού της δεν αλλοιώνει την αληθινή φύση της σαν αμοιβής για υπερωριακή απασχόληση.

Η ερμηνευτική προσπάθεια θα μπορούσε να επεκταθεί και σε νομοθετήματα *in pari materia* εκείνα, δηλαδή, που ρυθμίζουν το ίδιο ή ανάλογο θέμα. Κατά τη γενική αυτή αρχή είναι νόμιμο να ερμηνεύεται ομοίως παρόμοιος όρος ή έκφραση σε νόμους *in pari materia*: Βλέπε 36 Halsbury's Laws of England, 3η έκδοση, σελ. 402 και επ. και Cross “Statutory Interpretation” 2η έκδοση, (1987) σελ. 148 και επ. Η σημασία του όρου “βασικός μισθός” που δίνει το άρθρο 2 του περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξηση Μισθών και Συντάξεων) Νόμου του 1990, αρ. 201/90, επιβεβαιώνει την ορθότητα της ερμηνείας με βάση τον κανόνα που εφαρμόσαμε στο προκείμενο, που είναι γνωστή στο αγγλοσαξωνικό δίκαιο σαν “the plain meaning rule”:

“‘Βασικός μισθός’ σημαίνει το μισθό τον οποίο ο κρατικός υπάλληλος δικαιούται να λάβει με βάση την καθορισμένη για τη θέση του με τον Προϋπολογισμό ή με ειδικό Νόμο μισθοδοτική κλίμακα ή πάγιο μισθό και περιλαμβάνει τις αυξήσεις των μισθών που παραχωρήθηκαν με τους περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξεις των Μισθών) Νόμους του 1981 έως 1984 και τον περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξεις των Μισθών και Συντάξεων) Νόμο του 1987.”

Ο ίδιος περίπου ορισμός απαντάται και σε άλλους νόμους που έκαναν πρόβλεψη για το μισθολόγιο και τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων: βλέπε λ.χ. το άρθρο 2 του Ν. 155/87.

Η αίτηση απορρίπτεται. Δεν επιδικάζω έξοδα.

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.